

Wstęp

Trudno jest przecenić znaczenie zagadnienia dotyczącego płynności finansowej przedsiębiorstwa. Nie ulega wątpliwości, że problem ten szczególnie dotyka mniejszych jednostek gospodarczych, choć dane statystyczne wskazują na zróżnicowaną sytuację i na odmienne tendencje w różnych okresach.

Literatura o tematyce finansowej dostarcza wielu informacji na temat różnych aspektów płynności, w tym na temat możliwości jej pomiaru, dokonywanego głównie przez banki, i jej wspierania, zwłaszcza przez banki. Nadal jednak praktyka gospodarcza dowodzi, że dla wielu przedsiębiorstw w Polsce bieżące finansowanie działalności napotyka poważne trudności, o różnym zresztą charakterze. Poza tym, jak się często okazuje, wielu przedsiębiorców ujmuje kategorię płynności zbyt ogólnie i popełnia przy tym istotne błędy już na etapie monitorowania sytuacji finansowej firmy. Jeszcze gorzej jest ze skutecznym planowaniem płynności i z realnym zabezpieczeniem jej odpowiedniego poziomu na wypadek pogorszenia się koniunktury.

Poza tym rzadko również dostrzega się, że sama płynność finansowa ma, wbrew pozorom, dosyć złożony charakter, znacznie wykraczający poza powszechnie przyjęte standardy, w postaci np. typowych wskaźników, traktowanych zresztą dosyć szablonowo.

W konsekwencji uzyskiwane informacje mają w gruncie rzeczy niski walor poznawczy i nie powinny być bezkrytycznie przyjmowane i traktowane jako podstawowe elementy służące do podejmowania decyzji, nie tylko zresztą o charakterze finansowym.

Obserwując złożoność sytuacji gospodarczej i jej ciągle, nieprzewidywalne często zmiany, nikt nie powinien mieć wątpliwości, że konieczne jest prowadzenie ciągłych badań nad kategorią płynności. Jest to podstawowy warunek faktycznego poznania jej i wypracowania realnych, skutecznych metod umożliwiających właściwe stymulowanie jej wzrostu i wpływanie na jej poziom, zarówno obecny, jak i przyszły.

Celem monografii jest przede wszystkim przedstawienie oceny możliwości wspierania płynności finansowej przedsiębiorstw na tle sytuacji gospodarczej Polski, kreowanej przez różnorodne czynniki ekonomiczno-społeczne, wywołujące również zjawiska kryzysowe. Wskazano tu na kluczowe aspekty kształtujące możliwości kreowania płynności, postrzeganej przez pryzmat istotnych uwarunkowań rozwojowych.

W pierwszej części pracy przedstawiono podstawowe aspekty płynności finansowej, charakteryzujące jej istotę oraz możliwości pomiaru. Omówiono również relacje pomiędzy kreowaniem płynności a rentownością przedsiębiorstwa, ukazane w świetle skuteczności zarządzania kapitałem obrotowym netto. Poruszono też problem efektywnego sterowania płynnością w sytuacji ryzyka, z jakim wiąże się działalność przedsiębiorstwa. W tym przypadku skoncentrowano się głównie na sektorze MSP.

Poza tym w opracowaniu zwrócono uwagę na problem zatorów płatniczych i upadłości przedsiębiorstw, postrzegany przez pryzmat umiejętnego stymulowania bezpiecznego poziomu płynności. Omówiono także zasady sterowania rezerwą płynności, głównie poprzez wykorzystanie usług świadczonych przez banki. Wskazano też na wyniki badań dotyczących skuteczności zarządzania płynnością w przedsiębiorstwach o profilu handlowym.

W końcowej części opracowania dokonano oceny działalności największych polskich przedsiębiorstw windykacyjnych oraz znaczenia emisji obligacji w kreowaniu kondycji finansowej tych podmiotów. Warto przy tym zwrócić uwagę, że ten sposób pozyskiwania kapitału spotyka się z coraz większym zainteresowaniem polskich przedsiębiorców. Wiele również wskazuje na to, że obligacje staną się niebawem, obok kredytu, istotnym źródłem finansowania rozwoju.

Monografia adresowana jest do studentów kierunków ekonomicznych, praktyków gospodarczych oraz do osób zainteresowanych pogłębieniem wiedzy dotyczącej czynników stymulujących płynność finansową przedsiębiorstwa, analizowaną pod kątem różnorodnych aspektów. Praca jest wynikiem badań statutowych prowadzonych przez pracowników Instytutu Finansów Korporacji i Inwestycji Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie SGH w Warszawie.

Opis

Publikacja jest cenną próbą określenia kluczowych aspektów skutecznego sterowania płynnością finansową przedsiębiorstwa. Ogromne znaczenie płynności w działalności podmiotów gospodarczych, zwłaszcza w warunkach stale utrzymujących się zatorów płatniczych, realnie zagrażających ich bezpieczeństwu finansowemu, jest obecnie bezdyskusyjne. Nie potrzebuje również potwierdzenia stwierdzenie, że utrata przez przedsiębiorstwo możliwości regulowania zobowiązań finansowych prowadzi je do upadku. Warto zatem zapoznać się z treścią książki, w której omówiono czynniki stymulujące możliwości kreowania płynności finansowej, odnosząc je do realiów gospodarczych Polski, i potraktować te zagadnienia z należytą uwagą. Należy także podkreślić, że uwagi Autorów wskazują m.in. na konieczność niestandardowego postrzegania kategorii płynności, wynikającą ze złożoności i zmienności procesów gospodarczych.

Publikacja jest wynikiem prac badawczych prowadzonych przez pracowników Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.

prof. dr hab. Roman Sobiecki

Dziekan Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie

Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

Spis treści

Wprowadzenie

1. Płynność finansowa - wybrane zagadnienia - *Waldemar Rogowski, Mariusz Lipski*

Wprowadzenie

1.1. Płynność finansowa w ujęciu teoretycznym

- 1.2. Pomiar płynności finansowej
- 1.3. Charakterystyka kapitału obrotowego netto
- 1.4. Charakterystyka zyskowności działalności i rentowności zasobów
- 1.5. Charakterystyka modeli oceny zagrożenia upadłością
- 1.6. Metodologia badania oraz hipotezy badawcze
- 1.7. Strategie zarządzania kapitałem obrotowym netto w praktyce
- 1.8. Płynność finansowa i kapitał obrotowy netto a rentowność i zyskowność badanej próby spółek
- 1.9. Płynność finansowa analizowanych przedsiębiorstw a tempo wzrostu PKB
- 1.10. Płynność finansowa przedsiębiorstw w ujęciu branżowym
- 1.11. Wskaźniki płynności finansowej a poziom zagrożenia upadłością badanych przedsiębiorstw
- 1.12. Wybrane systemy wczesnego ostrzegania jako źródła predykcji upadłości przedsiębiorstw

Podsumowanie

Bibliografia

2. Płynność finansowa przedsiębiorstwa, jej ocena i możliwości wspierania - *Jacek Grzywacz*

Wprowadzenie

- 2.1. Konieczność aktywnego zarządzania płynnością finansową i należnościami
- 2.2. Czym jest właściwie płynność finansowa?
 - 2.2.1. Płynność i przepływy pieniężne
 - 2.2.2. Szerokie pojęcie płynności finansowej
 - 2.2.3. Płynność i wypłacalność
- 2.3. Przydatność metod służących do oceny poziomu płynności finansowej
 - 2.3.1. Statyczne wskaźniki płynności finansowej

2.3.2. Ocena płynności finansowej w ujęciu dynamicznym

2.4. Praktyczna strona zarządzania płynnością finansową

2.5. Wspieranie płynności

Podsumowanie

Bibliografia

3. Ryzyko a płynność finansowa przedsiębiorstwa - *Hanna Sokół*

Wprowadzenie

3.1. Symptomy sytuacji kryzysowej

3.2. Cele przedsiębiorstwa w warunkach kryzysu gospodarczego

3.3. Ryzyko w działalności przedsiębiorstwa

3.4. Kategoria płynności - aspekt kapitałowy, majątkowy

3.5. Czynniki wpływające na płynność finansową

3.6. Możliwości zarządzania płynnością

3.7. Analiza płynności finansowej firm z sektora MSP w latach 2008-2011

Podsumowanie

Bibliografia

4. Metody zarządzania płynnością finansową przedsiębiorstw w Polsce w warunkach występujących zatorów płatniczych i zwiększającej się liczby upadających przedsiębiorstw - *Paweł Dec*

Wprowadzenie

4.1. Metody zarządzania płynnością finansową przedsiębiorstwa w czasie kryzysu

4.2. Zatory płatnicze - uregulowania prawne i skutki w podatkach dochodowych

4.3. Wielkość zatorów płatniczych a liczba upadających przedsiębiorstw w Polsce i w Europie - analiza porównawcza

4.4. Model zarządzania należnościami w warunkach występowania zatorów płatniczych

Podsumowanie

Bibliografia

5. Wewnętrzna oraz zewnętrzna rezerwa płynności w zarządzaniu płynnością finansową przedsiębiorstwa - *Mariusz Lipski*

Wprowadzenie

5.1. Rezerwa płynności - istota i znaczenie

5.2. Wewnętrzna rezerwa płynności finansowej

5.2.1. Nadwyżki gotówkowe jako element zarządzania płynnością finansową

5.2.2. Znaczenie usług *cash management*

5.2.3. Lokaty bankowe jako forma zagospodarowania nadwyżek gotówkowych

5.2.4. Instrumenty rynku pieniężnego i kapitałowego jako forma zagospodarowania nadwyżek gotówkowych

5.3. Zewnętrzna rezerwa płynności finansowej

5.3.1. Oferta bankowa w zakresie finansowania bieżących potrzeb

5.3.2. Instrumenty rynku pieniężnego i kapitałowego jako forma krótkoterminowego finansowania

Podsumowanie

Bibliografia

6. Zarządzanie płynnością finansową przedsiębiorstwa o profilu handlowym - *Cezary Górecki*

Wprowadzenie

6.1. Bilans przedsiębiorstwa handlowego

6.1.1. Aktywa

6.1.1.1. Majątek trwały

6.1.1.2. Zapasy

6.1.1.3. Należności handlowe

6.1.1.4. Środki pieniężne

6.1.2. Pasywa

6.1.2.1. Fundusze własne

6.1.2.2. Zobowiązania długoterminowe

6.1.2.3. Zobowiązania krótkoterminowe

6.2. Strategiczne uwarunkowania płynności finansowej

6.2.1. Kapitał obrotowy netto przedsiębiorstwa

6.2.2. Generowanie operacyjnego *cash-flow*

6.3. Zarządzanie płynnością finansową

6.4. Wspieranie płynności finansowej przedsiębiorstwa handlowego

6.5. Badania empiryczne - analiza płynności finansowej spółki OKULARY

6.5.1. Charakterystyka firmy, model biznesowy

6.5.2. Sytuacja ekonomiczno-finansowa w latach 2008-2012

6.5.3. Analiza płynności finansowej w latach 2008-2012 195

Podsumowanie

Bibliografia

Załącznik 6.1. OKULARY spółka jawna - zestawienie rachunku wyników za okres 2008-2012 (w PLN)

Załącznik 6.2. OKULARY spółka jawna - zestawienie aktywów za okres 2008-2012 (w PLN)

Załącznik 6.3. OKULARY spółka jawna - zestawienie pasywów za okres 2008-2012 (w PLN)

Załącznik 6.4. OKULARY spółka jawna - zestawienie przepływów pieniężnych za okres 2009-2012 (w PLN)

7. Obligacje w kształtowaniu kondycji finansowej wybranych firm windykacyjnych notowanych na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie - *Kamil Gemra*

Wprowadzenie

7.1. Rynek usług windykacyjnych w Polsce

7.1.1. Przedmiot działalności firm windykacyjnych

7.1.2. Charakterystyka rynku windykacji w Polsce

7.1.3. Rynek windykacji w Polsce w 2012 r.

7.2. Analiza finansowa wybranych firm windykacyjnych

7.2.1. Analiza poziomu zadłużenia

7.2.2. Analiza płynności finansowej badanych firm

7.2.3. Analiza efektywności badanych przedsiębiorstw

7.3. Rynek Catalyst jako sposób finansowania firm windykacyjnych

7.3.1. Charakterystyka rynku Catalyst

7.3.2. Emisje obligacji firm windykacyjnych na Catalyst

7.3.3. Przyczyny sięgania po finansowanie z emisji obligacji

Podsumowanie

Bibliografia

Zakończenie